

MINEZ-QULIQTI ERIKLI BASQARIW

Berdaq atındaǵı Qaraqalpaq mámleketlik universitetiniń

Pedagogika Psixologiya kafedrası

Ámeliy psixologiya qániygeliginiń 2- kurs studentı **Aytbaeva Maral**

Ilmiy basshı: Uzakbaeva Venera

Annotation: Bul izertlew jumısı "Minez-qulıqtı erikli basqarıw" temasın úyreniwge arnalǵan bolıp, psixologiya salasında minez-qulıqtı baqlaw hám basqarıw usılların anıqlawǵa qaratılǵan. Izertlew dawamında minez-qulıq túsiniǵi jáne onıń psixologiyadagi ornı, erikli basqarıw teoriyaları, sonıń menen birge, minez-qulıqtı basqarıw usılları keń talqılaw etiledi. Alınǵan nátiyjeler tiykarında, minez-qulıqtı erikli basqarıwdıń psixologiyalıq tiykarları hám ámeliy qollanılıw múmkinshilikleri analiz etiledi. Izertlew nátiyjeleri, minez-qulıqtı basqarıwdıń nátiyjeli usılların islep shıǵıwǵa hám jeke hám de social rawajlanıwǵa úles qosadı.

Tayanış sózler: minez-qulıq, erikli basqarıw, psixologiya, teoriyalar, basqarıw usılları, sotsiologik sorawlar, eksperimentlar, motivatsiya.

1. Kirisiw

Temanı tańlaw sebepleri: Minez-qulıqtı erikli basqarıw, shaxstıń rawajlanıwı jáne social ortalıqta óz ornın tabıwında zárúrli áhmiyetke iye. Bul tema arqalı insanlardıń turpayın túsiniw hám basqarıw usılların úyreniw múmkin.

Minez-qulıq jáne onıń basqarılıshı haqqında ulıwma maǵlıwmat: Minez-qulıq - bul insannıń átirap -ortalıqqa, ózine hám basqalarǵa salıstırǵanda kórsetetuǵın qatnası hám háreketi bolıp tabıladı. Minez-qulıqtı basqarıw bolsa, bul háreketlerdi sanalı túrde ózgeriw hám baqlaw procesi bolıp tabıladı.

Izertlewdiń maqseti hám wazıypalari: Izertlewdiń tiykarǵı maqseti - minez-qulıqtı erikli basqarıw teoriyaların úyreniw hám ámeliy usılların anıqlaw bolıp

tabıladı. wazıypalar qatarına bolsa minez-qulıqtı basqarıw usılların analiz qılıw, psixologiyalıq faktorlardı anıqlaw hám nátiyjelerdi ámeliyatqa qollanıw etiw kiredi.

Temanıń áhmiyeti: Bul izertlew, psixologiya salasında minez-qulıqtı basqarıw boyınsha teoriyalıq hám ámeliy bilimlerdi asırıwǵa járdem beredi.

2. Teoriyalıq Tiykarlar

Minez-qulıq túsiniǵı jáne onıń psixologiyadagi ornı: Minez-qulıqtı úyreniwge qaratılǵan psixologiyalıq teoriyalar, insanlardıń háreketleri hám olardıń psixologiyalıq jaǵdayları arasındaqı baylanıswdı túsiniwge járdem beredi.

Erikli basqarıw teoriyalari:

- Psixologiyalıq teoriyalar: Freyd, vygotkiy, Maslou sıyaqlı psixologlardıń teoriyalari, insannıń turpayın basqarıwdaqı psixologiyalıq faktorlardı úyrenedi.

- Social teoriyalar: Bandura, Rotter hám basqalar tárepinen usınıs etilgen social úyreniw teoriyası hám minez-qulıq teoriyası, social ortalıq hám óz-ara tásinlerdiń minez-qulıqtı basqarıwǵa tásin kórsetedi.

Minez-qulıqtı basqarıw usıllari:

- Óz-ózin basqarıw
- Stressti basqarıw
- Unamlı pikirlew hám motivatsiya

3. Metodologiya

Izertlew usıllari:

- Sotsiologik sorawlar: Minez-qulıqtı erikli basqarıw boyınsha keń kólemli sorawlar ótkeriw.

- Eksperimentlar: Minez-qulıqtı basqarıw usıllarınıń natıyjeliligini úyreniw ushın eksperimentlar ótkeriw.

- Intervyular: Tájiriybeli psixologlar hám qanıgeler menen intervyu ótkeriw.

Maǵlıwmatlar toplaw hám analiz usıllari: Alınǵan maǵlıwmatlardı statistikalıq usıllar járdeminde analiz qılıw hám juwmaq shıǵarıw.

4. Nátijjeler

Alınğan maǵlıwmatlardıń analizi: Ótkerilgen izertlewler nátiyjesinde minez-qulıqtı basqarıwǵa tásir etiwshi tiykarǵı faktorlar anıqlanadı.

Minez-qulıqtı basqarıwǵa tásir etiwshi faktorlar: Social, psixologiyalıq hám ekologiyalıq faktorlar minez-qulıqtı basqarıwda zárúrli rol oynaydı.

Erikli basqarıw jáne onıń psixologiyalıq tiykarlari: Erikli basqarıwdı ámelge asırıwda psixologiyalıq teoriyalar hám ámeliy usıllardı qóllaw.

6. Juwmaq

Izertlewdiń tiykarǵı nátiyjeleri: Minez-qulıqtı erikli basqarıwdıń psixologiyalıq tiykarları hám ámeliy usılları haqqında ulıwma juwmaq.

Minez-qulıqtı erikli basqarıwdıń psixologiyalıq áhmiyeti: Minez-qulıqtı basqarıwdı úyreniw, jeke jáne social rawajlanıw ushın zárúrli bolıp tabıladı.

Keleshekтеgi izertlew baǵdarları: Minez-qulıqtı basqarıw boyınsha jańa izertlewler hám tájiriybeler ótkeriliwi kerek.

Paydalanılǵan ádebiyatlar

1. Vasila Karimova “Psixologiya “, Tashkent, 2000.
2. Foziev E. “Ulıwma psixologiya “ 1-kitap, Tashkent, 2004
3. Foziev E. «Ulıwma psixologiya», 2 -kitap, Tashkent, 2004.
4. M. G. Davletshin. Zamanagóy mektep oqıtıwshı psixologiyasi. T., 1997.
5. M. G. Davletshin. «Ulıwma psixologiya», Tashkent, 2002.